

„Kolejna wielka powódź – lekcje odrobione i nieodrobione” – podsumowanie VI Międzynarodowego Kongresu Miasto – Woda – Jakość Życia

Już po raz szósty Wrocław stał się przestrzenią debaty poświęconej wodzie i jej wpływowi na jakość życia w polskich miastach. W tym roku zagadnienie to okazało się aktualne bardziej niż kiedykolwiek. Powódź, która we wrześniu dotknęła południowo-zachodnią Polskę, nie tylko zniszczyła dobytek wielu ludzi, ale skłoniła też do dyskusji na temat gospodarki wodnej w naszym kraju.

W wydarzeniu wzięło udział wielu wybitnych specjalistów. Podczas sesji inauguracyjnej mogliśmy usłyszeć m.in. **Michała Młynczaka**, Wiceprezydenta Wrocławia, który podkreślił, że: – „*Miasto Wrocław posiadało i posiada nierozzerwalny związek z wodą, a w miarę rozwoju przestrzennego Wrocławia znaczenia nabierały – poza Odrą i Oławą – także inne ciekły wodne – takie jak Ślęza, Bystrzyca, Widawa, czy również mniejsze...*”. Dodał także, że: – „*Rzeki we Wrocławiu są naszym naturalnym dziedzictwem otwierającym wiele możliwości rozwoju i aktywizacji stref nadrzecznych*”. Wybór miejsca, w którym już po raz szósty odbywa się Kongres Miasto – Woda – Jakość Życia, nie jest więc przypadkowy! Ciekawostką na temat wody dostarczył uczestnikom **Arkadiusz Wójs**, Rektor Politechniki Wrocławskiej, zaznaczając, że woda daje duże możliwości, jednak niesie ze sobą także konkretne zagrożenia. To właśnie z nimi musimy się liczyć, planując proces zmian w zarządzaniu gospodarką wodną.

W ramach wystąpienia „*Zarządzanie zasobami wodnymi w Polsce: wyzwania i rozwiązania na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i bezpieczeństwa przeciwpowodziowego*” **Przemysław Koperski**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury, omówił m.in. to, jak powinniśmy gospodarować zasobami wodnymi w naszym kraju. Jego zdaniem: – „*Świat niestety na naszych oczach bardzo dynamicznie się zmienia i my musimy odpowiednio reagować – i na poziomie lokalnym, i na poziomie rządowym*”. Dodał także, że: – „*Musimy z tymi wyzwaniami wspólnie się zmierzyć i dążyć do tego, żeby zmieniający się świat pozwolił nam odpowiednio reagować*”.

Podczas Kongresu nie zabrakło wniosków i spostrzeżeń międzynarodowych ekspertów. **Pietro Francesco de Lotto** z Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego zaznaczył, że jednym z głównych problemów związanych z wodą w Europie jest ograniczony zasób pitnej słodkiej wody powierzchniowej. Natomiast **Yenny Vega Cardenas** – President, International Observatory on Nature's Rights, podczas poruszającego wystąpienia „**Czy Odra powinna mieć prawa? Nowy sposób na poprawę naszych relacji z rzekami**”, zaznaczyła, że to działalność człowieka zachwiała różnorodność życia w wodzie. Jej zdaniem: „Odra wzywa pomocy” i tylko szybkie działania naprawcze mogą pomóc w przywróceniu rzece odpowiedniej bioróżnorodności.

Kolejna wielka powódź – lekcje odrobione i nieodrobione

O tym, że historia lubi się powtarzać, wspomniał prof. dr hab. inż. **Janusz Zaleski** – Dyrektor Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły oraz Wiceprzewodniczący Rady Programowej Kongresu. Według niego: – „W naszym regionie mamy dużą powódź co 13–14 lat [...]”, dlatego można powiedzieć, że mamy właśnie tyle czasu, żeby coś zrobić. Omówił on symboliczne „lekcje odrobione i nieodrobione”. Do tych pierwszych zaliczył m.in. powstanie zbiornika Racibórz Dolny, który zapewnił bezpieczeństwo miast w Dolinie Odry. Dodał on, że w dalszych etapach: – „Musimy zająć się całą zlewnią Nysy Kłodzkiej”, bo tylko szerokie spojrzenie i szereg działań naprawczych mogą przeciwdziałać kolejnym powodziom.

Bez wątplenia jedną z ciekawszych sesji podczas pierwszego dnia Kongresu Miasto – Woda – Jakość Życia była sesja pt. „**Opłaty za wodę od użytkowników – kompetencje centrum czy samorządu terytorialnego? Jak podchodzić do kosztów mitygacji ryzyk?**” moderowana przez **Janusza Zaleskiego**. Ciekawym wnioskiem podzielił się z uczestnikami **Mateusz Balcerowicz**, Zastępca Prezesa PGW Wody Polskie ds. Ochrony Przed Powodzią i Suszą. Zaznaczył on, że – „Susza w Polsce nadal występuje z powodzią w tym samym czasie [...]”, podkreślając, że to także jeden z problemów, z jakimi przyszło zmagać się wszystkim tym, którzy zajmują się gospodarką wodną zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym. Wiele wniosków wyniknęło z dyskusji o tym, kto powinien odpowiadać za taryfy związane z opłatami za wodę. **Paweł Chudziński**, Prezes Zarządu Aquanet Poznań, zaznaczył, że: – „Przynajmniej w Europie nie ma stabilnego, dobrego przykładu regulacyjnego”, dlatego

najlepszym rozwiązaniem może się okazać modyfikacja już istniejącego w naszym kraju. Za tym, aby opłaty za wodę należały do kompetencji centrum, opowiadała się **Izabela Godyń** z Politechniki Krakowskiej, której zdaniem: – „*Branża wodno-kanalizacyjna to jest naturalny monopol. Naturalny monopol nie może być kierowany przez jednostkę, która ma tutaj interesy*”. O kosztach ryzyka, jakie wyniknąć mogą z różnego rodzaju zmian taryf, wspomniał **Tadeusz Rzepecki**, Prezes Wodociągów Tarnowskich. Jego zdaniem powinniśmy powrócić do dialogu dotyczącego stabilizacji branży wodociągowo-kanalizacyjnej.

Jeszcze inną perspektywę związaną z zarządzaniem opłatami za wodę przedstawiła **Joanna Kidzińska** – Dyrektor Departamentu Gospodarki Wodno-Ściekowej PGW Wody Polskie. Zwróciła ona uwagę m.in. na małe gminy, zaznaczając, że: – „*Najwięcej problemów jest we wnioskach taryfowych w małych gminach...*”. Głos samorządu reprezentował m.in. **Mariusz Śpiewok**, były Wiceprezydent Gliwic, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Rybnik ds. Inwestycji i Dróg, który określił stanowisko samorządu w tym temacie. – „*My samorządowcy jesteśmy w pełni za tym, żeby kompetencja do zatwierdzania taryf wróciła w pełni do rad gmin, ale należy wyciągnąć wnioski z tego okresu, który był*” – powiedział, wspominając jednocześnie, że – jego zdaniem – samorządność jest najlepszą reformą, jaka udała się nam po 1989 roku. Rolę samorządów docenił także **Piotr Ziętara**, Prezes Zarządu Wodociągów Miasta Krakowa, zwracając uwagę na rolę otoczenia i zmian w gospodarce. – „*Trzeba mieć z tyłu głowy, że otoczenie gospodarcze nam się bardzo skomplikowało*” – podsumował.

Water City INDEX

Drugiego dnia wydarzenia, oprócz inspirujących dyskusji, odbyło się wręczenie nagród oraz statuetek **Water City INDEX 2024**, czyli rankingu polskich miast, w którym oceniana jest efektywność gospodarowania zasobami wody. To już szósta odsłona popularnego rankingu miast, którego autorami są eksperci firmy Arcadis, pracownicy naukowcy Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Fundacji Gospodarki i Administracji Publicznej.

Water City INDEX jest pierwszą – i jak dotąd jedyną – publikacją dostępną na polskim rynku, która tak szeroko definiuje mocne i słabe strony oraz potrzeby i wyzwania w zakresie zarządzania „niebieską infrastrukturą” w miastach. Indeks powstał z myślą o władzach miast, przedstawicielach społeczności lokalnej, przedsiębiorcach, organizacjach pozarządowych, instytucjach publicznych oraz wszystkich innych podmiotach

zaangażowanych w sprawy ochrony zasobów wody, ale również mieszkańców. Liczby tworzące ranking doskonale obrazują, w jaki sposób miasta żyją z wodą na co dzień. Z roku na rok autorzy WCI wyciągają coraz ciekawsze wnioski oraz szczegółowo opisują, jak zmieniają się nasze relacje woda – miasto. Co więcej, wyniki prezentowane w indeksie stanowią cenne źródło informacji dla lokalnych władz na różnych etapach kształtowania i realizacji lokalnej polityki wodnej.

Wyniki tegorocznego raportu prezentują się następująco:

- Kategoria metropolie: Metropolie: 1. Wrocław 2. Łódź 3. Bydgoszcz
- Kategoria miasta średnie: 1. Mrągowo 2. Augustów 3. Żywiec
- Kategoria miasta na prawach powiatu: 1. Słupsk 2. Gdynia 3. Gorzów Wielkopolski
- Specjalne wyróżnienie dla miasta Lublin, który zwyciężył w kategorii dotyczącej śladu wodnego.

Ranking można pobrać ze strony: <https://hub.oees.pl/water-city-index/>

O wydarzeniu

Kongres Miasto – Woda – Jakość Życia odbył się 15 i 16 października w Centrum Kongresowym Politechniki Wrocławskiej. Wydarzenie organizował ruch Open Eyes Economy oraz Miasto Wrocław we współpracy z Fundacją Gospodarki i Administracji Publicznej, Politechniką Wrocławską, Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu oraz Convention Bureau Wrocław.